

"Danmark er et kristent land" bygget på kristne værdier. Det skal der ikke ændres på som følge af nogle årtiers fejlsagen indvandrings-politik."

PETER SKAARUP, GRUPPEFORMAND FOR DANSK FOLKEPARTI, TIL ALTERNATIVETS FORSLAG OM AT LIGESTILLE FOLKEKIRKEN MED ALLE TROSSAMFUND

Statsministerens tale har skabt frygt. Forældre er bange for at få deres børn tvangsfjernet

AF TONNY JACOBSEN

JEG TALTE FOR NYLIG med en leder af et stort kirkeligt socialt arbejde, hvor socialt udsatte familier får hjælp og fællesskab. Jeg spurgte hende, hvad der i øjeblikket er den største udfordring for brugerne af det sociale tilbud, og hun svarede prompet:

"Efter statsministerens nytårstale, så er der virkelig bange for at få deres børn tvangsfjernet."

Tænk, at ressourcensvage familier oven i alle deres andre udfordringer nu også skal kæmpe med denne frygt! Vil de mon vove at bede kommunen om hjælp, hvis de har svært ved at håndtere deres børn?

Det er prisværdigt at ville hjælpe flere udsatte børn – jeg kender selv til nogle, som uden for et livlignende skulde have været anbragt eller skulle have været anbragt noget tidligere.

MEN VI SKAL FARE MED LEMPE HER – for hvem værelser familiens rettigheder? Hvordan sikrer vi forældrenes retssikkerhed og trygheden i at kunne henvende sig til kommunen?

Groteske eksempler fra Fano og København beskriver i Kristeligt Dagblad de senere ure, men også tal fra Ankestyrelsen, som viser, at halvdelen af alle akutte tvangsbearbejdelser omstødes, gør, at tilliden til systemet vælter – det virker, som om det er for meget lottokupon over afgørelserne.

Vi er nødt til at genbetænde retssikkerheden for familierne, så udsatte forældre ikke skal leve i frygt og usikkerhed. Det må ikke blive til en kamp mellem staten og familierne, men en fælles indsats for at finde de bedste løsninger.

DERFOR FORESLÅR JEG følgende tiltag med henblik på at styrke forældrenes retssikkerhed:

- 1) Både børn og forældre skal have en juridisk bisidde med indgående kendskab til reglerne stillet gratis til rådighed på et regele.
- 2) Familier, som kommunen modtager en underretning om, bør – hvis kommunen ikke henlægger sagen inden for de første 24 timer – få beskud om underretningen og karakteren af denne. Der er

for mange eksempler på, at dette ikke sker. Kun hvis politiets arbejde kan hindres ved sådan en orientering, kan den undlades.

3) Underretninger skal fortsat kunne være anonyme over for forældrene, men ikke over for kommunen. For at undgå grundløse underretninger må folk stå ved deres mistanke.

HELE SYSTEMET bør grundlæggende tænkes om, så selve beslutningen om tvangsbearbejdelse lægges helt væk fra forvaltningens område og ud på uafhængig grund.

Det påpeger tænkertanken Justitia. Det kunne for eksempel være i familieretten. Der skal en uafhængig instans ind, som sikrer, at grundlaget for en tvangsfjernelse er på plads fra start af.

Hvis ikke vi styrker familiens retssikkerhed, samtidig med at vi taler om flere tvangsfjernelser, så risikerer vi, at frygten sniger sig ind hos os alle – også ressourcesterke forældre, bedsteforældre, professionelle ...

En af mine venner fortalte mig om en dag, hvor han hjemme i sin stue sloges for sjov med sin søn – de boksede lidt på hinanden – men pludselig opgavde han, at vinduet stod åbent, så man kunne se "bokseskampen" udefra.

Hans tanke var: "Hvad nu, hvis nogen misforstår det her og laver en underretning om, at jeg slår mit barn?". Han rejste sig og trak gardinet ned.

Det er den form for samfund, vi ønsker os?

Det må være muligt at bevare både trygheden og den sunde fornuft i de indledende faser, hvis en mistanke opstår.

Derfor må vi ud over at sikre familiens rettigheder også opkvalificere sundhedsplejersker, dagplejere, pædagoger i institutioner og skoler, lærere og andre fagpersoner, så de i endnu højere grad bliver i stand til at lave kvalificerede underretninger, og give dem et tydeligt mandat til at bruge deres sunde fornuft, så vi undgår grundløse underretninger.

Tvangsfjernelser er så alvorlige, at en fejlmargen på 50 procent, som tallene fra Ankestyrelsen viser, ganske enkelt ikke er acceptabelt på nogen måde i et retssamfund.

Tonny Jacobsen er formand for FriKirkenet.

FOTO: LEIF THAEN

Arkitekter: Landsbykirkerne er Danmarks største og mest imponerende bygningsmonument

AF GUNILLA RØNNOW OG KARSTEN RØNNOW

TAK TIL Brian Patrick McGuire for artiklen "Nej, vi skal hverken lukke eller rive vores middelalderkirker ned – de er en uvurderlig skat, som ikke findes i noget andet europæisk land", bragt i Kristeligt Dagblad den 28. januar.

Det er ufatteligt, at der den dag i dag i næsten ethvert sogn i Danmark findes mindst én middelalderbygning, der fremviser en arkitektonisk og teknisk karakter af meget høj karakter.

Man kan sige, at de danske landsbykirker som helhed er vores lands største, formeste og mest imponerende bygningsmonument.

Det er også ufatteligt at tænke på, hvorledes de middelalderlige kirker teknisk set er blevet opført med tunge mure af kæmpemæssige rå eller tillugtede granitsten og store brændte læsten på et tidspunkt, hvor den almindelige bygning blev opført af bindingsværk med simple lerknede tævl.

Der er tale om en kraftanstrengelse i det par hundrede år, det har taget at opføre vores næsten 2000 middelalderlige landsbykirker. I samme periode har man endda opført store verdslige anlæg, fæstninger, bymure og borge med tilsvarende primitive hjælpemidler.

Af middelalderens verdslige anlæg er det meste forsvundet eller står tilbage som ruiner eller indgår som rester, for eksempel kældere, i eksisterende i 1600-, 1700- eller 1800-talsanlæg. Men de middelalderlige kirker har til i dag stort set bevaret deres oprindelige karakter og funktion, selvom der naturligvis også her har fundet visse ændringer sted i tidens løb. Et tårn, et våbenhus, en korsarm er blevet tilføjet, et bjælkelag udskiftet med murede tævl.

Også i vores egen tid sker der ændringer og tilføjelser. Sådanne ændringer til trods er de middelalderlige landsbykirker imponerende bygningsværker, der er uløseligt knyttet til den danske kultur og det danske landskab.

Landsbykirken er ikke ambitiøs, den har en stærk fremtoning i sin beskedenhed, og den skal ikke i sin helhed frembyde en pragt, men gerne spor fra en lang fortælling.

Den danske landsbykirke er arkitektonisk så kraftfuld, at den har kunnet bære århundredes ændringer, som ændrede brugsmønstre og nye behov har medført.

Brian Patrick McGuire skriver: "Vores middelalderkirker er en vigtig del af en fælles nationalarv, og derfor skal de vedligeholdes."

Det er også vores synspunkt, og vi vil gerne tale for netop en vedligeholdelse, og gerne en beskeden vedligeholdelse, frem for de ofte alt for omfattende og kostbare restaureringer, som mange landsbykirker udsættes for med meget store udgifter til følge.

DER ER GANSKE FÅ TING, som er vigtige for at bevare en middelalderlig kirkebygning. Det er at sørge for et tæt tag, at de statiske konstruktioner er stabile, og at der er en passende ventilation i kirkerummet.

Der skal ikke kalkes for ofte, og der skal ikke males inventar for ofte. Det er tværtimod ofte smukt at se, hvorledes generationer af hænder har slidt malingerne lidt af på støtternes rygge og gavle, at gulvfliserne har slitaet op i ganglinjerne, og at der fra tid til anden er repareret med tegl i en lidt anden nuance.

De bedste istandsættelsesarbejder er sjældent dem, der får kirkerummet til at fremstå strålende, som var det nyt.

Landsbykirken er ikke ambitiøs, den har en stærk fremtoning i sin beskedenhed, og den skal ikke i sin helhed frembyde en pragt, men gerne spor fra en lang fortælling.

Mange årtiers erfaring som kongelige bygningsinspektører i forbindelse med kirkerne i Danmark har givet os en visshed om, at udgifterne til vedligeholdelse af vores middelalderkirker vil kunne nedbringes, og den miljømæssige belastning forårsaget af kirkerens drift og vedligeholdelse (CO₂-udledning med videre) vil kunne reduceres betragteligt ved en holdning, som hen ad vejen accepterer nogle af de skavanker, som er naturlige for sådanne meget gamle bygninger.

Gunilla Rønnow og Karsten Rønnow er arkitekter og fhv. kongelige bygningsinspektører.

ordet Fra vikingegære til kristentoro

AF JOHANNES VÆRGE

ordet@k.dk

"Salige er de barmhjertige." Matthæusevangeliet 5, 7

DE SENERE ÅR har en bølge af film, bøger og museumsudstillinger om vikingerne afspejlet, at deres fremmedartede verden fascinerer os. Det er forståeligt og berettiget – men hvor er det godt, at denne gammelordiske tid er ovre.

Dengang var det personlig styrke og tapperhed, der blev sat højest. Det er prisværdige egenskaber – hvis ikke de blev forbundet med en foragt for svaghed, som det var tilfældet, og med en ret til hævn. Det fik blodige følger, og fremhævelsen af mere dødt, at den, som blev stemplet som æreløs, var overladt til dyb foragt.

Det religiøse liv var det kun voksne, frie mænd, der kunne deltage i ofringerne. Derfor må det have vakt opsigt og eftertanke, når vikinger på deres toger fik kendskab til de kristnes gudstjenester, hvor alle på lige fod blev tiltalt med "du" – også kvinder, slaver og børn – og kunne blive døbt.

Men den største provokation var, at de kristne samlede os en mand, der var blevet dræbt og hængt på et kors. Kunne der være noget stort ved en mand, der måtte finde sig i den skæbne? Han havde så ganske vist sejet, fortaltes der, ved at opstå fra de døde, men alligevel ... Og når man hørte, hvad denne Kristus havde sagt, var der mærkelige ord i, at de små var størst, at det var frimodigt at være andres tjener, og at tilgivelse og barmhjertighed var det vigtigste.

Overgangen til det nye livsvisn krævede en længere proces. Man må forestille sig, at der efterhånden dæmrede en forståelse hos flere og flere, at der måske kunne være en velsignelse i det, man havde mødt i det fremmede.

I første omgang havde det virket besynderligt, derefter foruroligende og efterhånden tiltrækkende: en sander magt end væbenmagt, noget var vigtigere end en årselsfølelse, der sætter skel mellem mennesker og fører til hævnbrud og slægtfejder.

Når den nye togradvist fik fodfæste i Norden, plejer man at henvise til de forkyndere, som kom hertil udefra.

Men vi kan også takke de gamle nordboere for, at de på deres dristige toget til det fremmede var i stand til at lade sig påvirke af deres livsformende og derved forberede trosviffel.

Det kan vi os efterkomme da godt være lidt stolte af.

Johannes Væрге er pastor emeritus og forfatter.

kronik | To sognepræster udtrykte i en kronik utilfredshed med, at den liturgiske debat ikke er bred og folkelig nok, og at biskopperne har en skjult plan med debatten. Men det er ikke tilfældet: Der er ingen masterplan, forsikrer biskop Marianne Christiansen

Vi ønsker at afklare gudstjenestens væsen og mening

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK 11. FEBRUAR 2020

AF MARIANNE CHRISTIANSEN, Biskop, Haderslev Stift

HVAD SKAL DET ENDE MED? Det kunne lyde som eksistensens store spørgsmål. I denne sammenhæng drejer det sig imidlertid om den del af eksistensen, som hedder gudstjenestliv og liturgi, nærmere bestemt debatten om folkekirkens liturgi. Eller debatten om debatten.

Under overskriften "Løgnen om den brede folkelige debat" tog sognepræsterne Elisabeth Krarup Jensen og Agnete Raahauge i en kronik i Kristeligt Dagblad den 20. januar anledning af et liturgimøde i Sønderborg Provsti til at erklære deres utilfredshed med, at folkekirkens liturgi overhovedet bliver gjort til genstand for samtale i disse år. Sorterer man polemikken fra, bringer kronikerne et par anliggender frem, som jeg gerne vil erklære mig henholdsvis enig og uenig i.

FØRST ENIGHEDEN: Jeg er helt enig i det synspunkt, at vi skal omgås liturgien og sakramenternes forvaltning med ærefrygt og kun foretage ændringer, hvis det er nødvendigt for, at forkyndelse og betydningen kan komme klart til orde i vor tid og vort folk.

Det er derfor biskopperne har taget initiativ til en bred drøftelse af, om liturgien i sine nuværende former opfylder sit formål. Jeg er også helt enig i, at der skal være en vis træghed i liturgiske ændringer. Derfor har vi ønsket en bred debat om, hvorvidt der overhovedet er brug for ændringer eller tilføjelser, vejledninger eller alternative ordninger. Hvis resultatet af drøftelserne peger på behov for ændringer, vil den sædvanlige langsomme proces gå i gang med konkrete forslag, der sendes i høring

i landets menighedsråd og universiteter.

Så uenigheden: Kronikken udtrykker dels en utilfredshed med, at den liturgiske debat ikke er bred og folkelig nok, dels omvendt en utilfredshed med, at liturgien overhovedet drøftes: Jensen og Raahauge frygter for, at "præsternes frihed til at holde en traditionel evangelisk luthersk gudstjeneste kommer i fare", hvis den nuværende grad af autorisation ophæves, og autorisationen erstattes af biskoppelege vejledninger – det opfattes ikke som et plusord – og samtaler om liturgi mellem menighedsråd, præst og biskop.

FOR SÅ VIDT ER JEG ENIG med Jensen og Raahauge: Mindre autorisation vil føre til større forskellighed og flere samtaler. Om det er ønskeligt, er jo lige præcis det, vi gerne vil have diskuteret!

Det er ikke alle, der ikke bryder sig om samtale. Jeg anerkender gerne, at oplægget i sin helhed – de tre rapporter, der ligger for sig, og de tre spørgsmål – er et godt udgangspunkt i en afklaring af, hvad gudstjenestens væsen og mening er, og herunder den vigtige samtale

Jeg kan med regnskabsdagen for øje forsøke om, at det ikke er tilfældet: Der er ingen masterplan. Der er et ønske om at få debatteret folkekirkens gudstjenestliv med udgangspunkt i en afklaring af, hvad gudstjenestens væsen og mening er, og herunder den vigtige samtale

om forvaltningen af sakramenterne og de forskellige teologiske vægtlejninger, der er kommet til udtryk de seneste års debat og udgivelse. Og endelig spørgsmålet om, hvor fælles eller lokalt bestemt liturgien skal være.

Derfor er det oplivende at høre et positivt bud fra Jensen og Raahauge på, hvad de ønsker, og ikke kun om, hvad de ikke ønsker: En høj grad af autorisation skal opretholdes. Det er et vigtigt og lodigt synspunkt.

JEG ER I MIDLERTID HELT UENIG I, at det ikke er betimeligt at diskutere liturgien.

Hvis der ikke må tales om liturgien, efter at Luther i sin tid "i frygt og bæven ændrede på sin samtidss kirkes liturgi" (det gjorde han for øvrigt i forskellige tilgange, som han stillede til rådighed for alle, men kun ville gøre gældende for Wittenberg og omegn), hvorfor følger vi så ikke Luthers gudstjenesteliturier) til punkt og prikke?

Det gør vi ikke, fordi der i løbet af de 500 år er foretaget ændringer. I de forskellige tider har man løbende ændret på liturgien for at give forkyndelsen og sakramenterne en form, der bedst lader deres mening komme til udtryk til enhver tid.

Det må være et adelsmærke for en evangelisk-luthersk kirke at være i samtale om, hvad evangeliet betyder, hvordan det skal udtrykkes, og hvordan vi kan takke og bede. Hvad skulle vi ellers tale om?

Det ville naturligvis være vidunderligt, hvis 1992-ordningen fik for alle de havde fundet den eneste rette måde at fejre evangelisk-luthersk gudstjeneste i Danmark på. Ikke engang Luther turde imidlertid sige det om sine egne forslag til liturgi.

Derfor er der ingen vej uden om at tale om liturgi. Forskellen fra tidligere til nu er kun, hvem der deltager i denne samtale. Forståt jeg Jensen og Raahauge ret, ville de foretrække, at biskopperne holdt sig til så lidt på dem, der ikke overholder den nuværende ordning.

Måske er det for nogen tillokkende at betragte biskoppen som en liturgisk lænkehånd, som sætter tænderne i alt og alle, der kommer uden for ordningens kreds. Men den rette måde at forvalte gudstjenestens arv på kan aldrig være at skyde på alt, hvad der rører sig, og bide dem i benet, der vover at udfordre det hævdvundne.

Det må være i al åbenhed at lade holdninger brydes og efterprovet, vilken tro og lære, hvilket gudsbilledet og hvilket kirkesyn der kommer til udtryk i liturgiernes kreds. Men den rette måde at forvalte gudstjenestens arv på kan aldrig være at skyde på alt, hvad der rører sig, og bide dem i benet, der vover at udfordre det hævdvundne.

DET KAN SAGTENS VÆRE, at debatten ikke bliver så bred folkelig, som man kunne ønske sig. Men jeg er stadig glad og opmuntret over at møde menighedsråd og foreninger og personer, der har taget samtalen op og udtrykker sig om liturgiernes betydning og for eksempel om

glæden ved de nuværende ordning og genkendeligheden eller konkrete forslag til ændringer eller overvejelser om gudstjenestens sprog.

Biskopperne har lagt op til en åben drøftelse af at udarbejde en række rapporter – i længere og kortere udgaver – usendt til samtlige menighedsråd og lagt på nettet til fri afbenyttelse. Landsforbundet af Menighedsråd og Grundtvigsk Forum har udgivet samlet materiale, der kan benyttes af alle. Mange menighedsråd har taget spørgsmålene op lokalt. Alle kan indsende overvejelser og forslag til postkassen folkekirkensliturgi@k.dk. Man kan ikke fremtvinge en bred debat, men jeg synes, der er givet gode forudsætninger for, at den kan opstå.

Det kan omvendt sagtens være, at debatten er for bred for nogle smag, at nogle ville have ønsket sig, at biskopperne bare havde meldt nogle konkrete forslag ud, som man kunne debattere i stedet for at hælede det hele ud på bordet eller på gaden og sætte sig noget. For håbløst kan begrænsede rapporter tjene som en slags samtalevejledning i, hvor man kan begynde, men ikke nødvendigvis hvor man skal ende.

Frustrationen over samtalsens bredde mener jeg er værd at leve med, hvis vi gennem en bred samtale kan opnå en højere grad af fælles forståelse for gudstjenestens rigdom og dybden i dåb og nadver. Det må være et adelsmærke for en evangelisk-luthersk kirke at være i samtale om, hvad evangeliet betyder, hvordan det skal udtrykkes, og hvordan vi kan takke og bede. Hvad skulle vi ellers tale om?